

SYSTEMY INFORMACJI GEOGRAFICZNEJ W PRAKTYCE (STUDIUM ZASTOSOWAŃ)
M. KUNZ (RED.)

WYD. UMK, TORUŃ 2007

KUJAWSKO-POMORSKIE CENTRUM BADAWCZO-SZKOLENIOWE SYSTEMÓW INFORMACJI GEOGRAFICZNEJ

Grzegorz M. Czajka¹, Mieczysław Kunz²

¹Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe GIS, Spółka z o.o. w Toruniu

²Instytut Geografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

STRESZCZENIE: Systemy informacji geograficznej spełniają wyjątkową rolę w budowie społeczeństwa informacyjnego w Polsce i na świecie. Kluczowym elementem rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest edukacja informatyczna oraz powszechny dostęp do informacji. Rolę ośrodków edukacyjnych w zakresie GIS-u, oprócz uczelni wyższych, mogą pełnić nowoczesne Centra Badawczo-Szkoleniowe. Przykładem takiego ośrodka jest powstałe w 2005 roku Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe Systemów Informacji Geograficznej w Toruniu. W artykule przedstawiono genezę, założenia oraz ofertę szkoleniową Centrum GIS.

1. WPROWADZENIE

Systemy informacji geograficznej spełniają wyjątkową rolę w budowie społeczeństwa informacyjnego w Polsce i na świecie. Istotą „społeczeństwa informacyjnego” jest korzystanie z informacji przez jak największą grupę ludności. W rozwiniętych społeczeństwach zachodnich obserwuje się wyraźną tendencję do przechodzenia z gospodarki opartej na pracy i kapitale do gospodarki opartej na wiedzy. W tym nowym typie gospodarki zasadniczą rolę odgrywa informacja oraz technologia informacyjna. Poprzez szeroką popularyzację technologii geoinformatycznych zwiększamy świadomość jego wykorzystania w działaniach codziennych oraz ułatwiamy dostęp do żądanej informacji. Kluczowym elementem rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest edukacja informatyczna oraz powszechny dostęp do informacji. Rolę ośrodków edukacyjnych w zakresie GIS-u, oprócz uczelni wyższych, mogą pełnić nowoczesne Centra Badawczo-Szkoleniowe. Przykładem takiego ośrodka jest powstałe w 2005 roku Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe Systemów Informacji Geograficznej w Toruniu (dalej: Centrum GIS). Centrum to w swoich założeniach ma się stać ważnym ośrodkiem szkolenia praktycznego z zakresu szeroko rozumianej geoinformacji w Polsce. Prowadzone w Centrum szkolenia z zakresu geoinformacji stanowią ważne ogniwo w rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce.

2. GENEZA POWSTANIA CENTRUM GIS W TORUNIU

W dniach 25–27 marca 2003 roku przedstawiciele województwa kujawsko-pomorskiego reprezentujący administrację regionalną i lokalną, firmy komercyjne oraz ośrodki naukowe uczestniczyli w spotkaniu partnerskim między regionem Midi-Pireneje oraz województwem kujawsko-pomorskim, które odbyło się we francuskiej Tuluzie. *Systemy informacji geograficznej na rzecz zrównoważonego rozwoju* były tematem

przewodnim tych dwudniowych warsztatów¹. Zespoły robocze pracowały w dwóch sekcjach (zintegrowane zarządzanie środowiskiem i planowanie przestrzenne oraz wykorzystanie GIS dla ochrony i kontroli przestrzegania uregulowań prawnych), których celem było opracowanie koncepcji i warunków współpracy międzyregionalnej, zdefiniowanie potrzeb obu regionów oraz wypracowanie wspólnych projektów w zakresie wykorzystania narzędzi i procedur geoinformatycznych. Każda strona przedstawiła także swoje kompetencje i doświadczenia z zakresu systemów informacji geograficznej. Jednym z postulatów i wniosków opracowanych podczas tych warsztatów było powołanie wspólnego centrum szkoleniowego, które będzie w regionie kujawsko-pomorskim ważnym miejscem edukacyjnym w zakresie geoinformatyki².

Następnie, w okresie kwiecień–październik 2003 roku, odbyło się kilka roboczych spotkań (w tym samym gronie ze strony regionu kujawsko-pomorskiego co w Tuluzie), których celem było uszczegółowienie m.in. zakresu działania Centrum Szkoleniowego GIS. Powstały wtedy ogólne założenia centrum oraz koncepcja zakresu tematycznego, którym miałyby się on zajmować.

Zwieńczeniem wszystkich działań (zainicjowanych w Tuluzie) związanych z centrum szkoleniowym było uroczyste podpisanie porozumienia w dniu 19 listopada 2003 roku (podczas corocznego Sympozjum Dnia GIS-u odbywanego na UMK w Toruniu) pomiędzy Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego Waldemarem Achramowiczem, Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym (dawniej Akademią Techniczno-Rolniczą) oraz Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. zmierzające do utworzenia pierwszego w Polsce Centrum Badawczo-Szkoleniowego GIS w województwie kujawsko-pomorskim (rys. 1).

Rys. 1. Sygnatariusze porozumienia o utworzeniu Centrum GIS; od lewej: prof. Marek Zaidlewicz (Prorektor UMK), dr Ewa Rybińska (Prezes TARR S.A.), prof. Zbigniew Skinder (Rektor UTP), Waldemar Achramowicz (Marszałek Województwa), Arkadiusz Horonziak (wicewojewoda kujawsko-pomorski) oraz niewidoczny na zdjęciu dr Ryszard Preuss (wiceprezes GUGiK)

¹ Wyjazd odbył się z inicjatywy Rady Regionalnej Midi-Pyrénées w ramach partnerstwa z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

² Inicjatorami powstania takiego ośrodka szkoleniowego byli: śp. Elżbieta Makuch (geodeta województwa kujawsko-pomorskiego) oraz dr Mieczysław Kunz (Instytut Geografii UMK).

W 2004 roku Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne S.A. wspólnie z Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. opracowało studium wykonalności Kujawsko-Pomorskiego Centrum Badawczo-Szkoleniowego GIS, które zostało ukończone w październiku tego roku. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego na sesji w dniu 25 października 2004 roku podjął uchwałę (nr XXVII/336/04) w sprawie utworzenia Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe Systemów Informacji Geograficznej z siedzibą w Toruniu. Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe GIS działalność rozpoczęło od podpisania aktu założycielskiego Spółki dnia 8 marca 2005 roku (początkowo jako Spółka z o.o. w organizacji). Siedzibą spółki jest Centrum Transferu Technologii Toruńskiego Parku Technologicznego uruchomione w grudniu 2004 roku.

3. DZIAŁALNOŚĆ CENTRUM GIS W TORUNIU

Głównym celem działalności Kujawsko-Pomorskiego Centrum GIS jest pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej obszaru województwa kujawsko-pomorskiego oraz województw sąsiednich poprzez stworzenie warunków i zachęt do podejmowania inicjatyw gospodarczych przez małe i średnie przedsiębiorstwa w zakresie zastosowania geoinformacji. Pobudzenie aktywności jest realizowane głównie poprzez szkolenia i propagowanie rozwiązań geoinżynierskich.

Docelowo Centrum stanowić ma zaplecze merytoryczne, technologiczne i doradcze oraz główny ośrodek szkoleń i wykładów z zakresu praktycznego wykorzystywania systemów informacji geograficznej w regionie i Polsce. W przyszłości Centrum GIS w Toruniu będzie także miejscem transferu innowacji i nowoczesnych technologii z obszarów wysoko rozwiniętych Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych do życia społecznego, gospodarczego i infrastrukturalnego.

W swojej ofercie Centrum GIS proponuje szeroki wachlarz kursów i szkoleń specjalistycznych, zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych użytkowników. Tematyka szkoleń dotyczy nie tylko użytkowania wybranych programów komputerowych, ale przede wszystkim tworzenia i zastosowania geoinformacji w różnych dziedzinach. Wykładowcami i trenerami Centrum są wysokiej klasy specjaliści z zakresu teorii oraz tworzenia i wykorzystania geoinformacji.

Centrum GIS wyposażone jest w dwa nowoczesne, multimedialne laboratoria komputerowe z oprogramowaniem specjalistycznym, salę wykładową oraz zaplecze techniczne. W zasobie danych pozostają, udostępnione przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, opracowanie Baza Danych Topograficznych oraz Baza Danych Ogólnogeograficznych obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. Dane te stanowią zasób georeferencyjny do opracowań baz tematycznych oraz wykorzystywane są do celów edukacyjnych w ramach działań prowadzonych przez Centrum. Baza Danych Topograficznych o szczegółowości skali mapy 1:10 000 zawierająca m.in. bazę wektorowo-obiektową, numeryczny model terenu, ortofotomapę lotniczą i satelitarną jest bogatym źródłem danych dla szkoleń w zakresie możliwości ich wykorzystania w praktyce. Należy podkreślić, że właśnie województwo kujawsko-pomorskie dysponuje największym w kraju, zgodnym z obowiązującym standardem, zasobem georeferencyjnym dla swojego obszaru.

Obecnie w Centrum GIS realizowany jest półtoraroczny projekt pt. *Wspomaganie zarządzania i monitorowania przestrzeni województwa kujawsko-pomorskiego poprzez tworzenie tematycznych baz danych geoinformacyjnych*, finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej oraz budżetu państwa. Głównym celem projektu jest utworzenie tematycznych baz danych geoinformacyjnych oraz przygotowanie użytkowników do ich wykorzystania. Przewidziane jest utworzenie tematycznej bazy danych przestrzennych obejmującej elementy planistyczne, decyzyjne, inwestycyjne i oferty nieruchomości przeznaczone pod inwestycje oraz zorganizowanie 18-stu cykli szkoleniowych dla pracowników administracji publicznej oraz innych jednostek organizacyjnych. W ramach promowania projektu organizowane są konferencje oraz publikowany jest biuletyn kwartalny.

4. PODSUMOWANIE

Bez nowoczesnej edukacji nie ma przyszłości. Dominującym trendem w XXI wieku jest budowa „społeczeństwa informacyjnego”. Realizowane zadania statutowe Kujawsko-Pomorskiego Centrum Badawczo-Szkoleniowego Systemów Informacji Geograficznej mają przybliżyć wykorzystanie geoinformacji w rozwoju informacyjnym społeczeństwa, wszystko bowiem, co istnieje i się dzieje, można zlokalizować przestrzennie. Prowadzone w Centrum GIS szkolenia, warsztaty i wykłady stanowią ważne ogniwo między wiedzą akademicką a realiami działalności w gospodarce rynkowej i administracji publicznej, przybliżając nowoczesną technologię do bieżącej praktyki.

KUJAWSKO-POMORSKIE RESEARCHING-TRAINING CENTRE OF GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEMS

SUMMARY: Geographical Information Systems play a special role in the creation of informational society in Poland and in the world. In this new kind of economy the basic role is shifted to information and informational technology. The key element for the development of the informational society is informational education and common access to information. Apart from high schools, modern researching-training centers may play educational role in the field of GIS. The example of such an institution is Researching-Training Centre of Geographical Information Systems which was created in 2005, in Toruń, Kujawsko-Pomorskie voivodship. The history, assumptions, and a training offer of this Centre will be presented in this paper.

Dane kontaktowe autorów:

Grzegorz M. Czajka

Kujawsko-Pomorskie Centrum Badawczo-Szkoleniowe GIS, Sp. z o.o.

ul. Włocławska 167, 87–100 Toruń

tel. (056) 658 78 50

e-mail: czajka@infoteren.pl, <http://www.centrum-gis.infoteren.pl>

Mieczysław Kunz

Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Geografii, Zakład Kartografii, Teledetekcji i GIS

ul. Gagarina 9, 87–100 Toruń

tel. (056) 611 25 66

e-mail: met@umk.pl